

ват с други техни стойности. Най-простият случай на такова превръщане е при еднократното сравнение на трите показателя през дадена година спрямо техните стойности през някоя друга (базисна или предходна) година. Тогава само има анализ, с който може да се измери еднозначно и точно каква част от промяната в зависимата променлива (прирастът или намалението на произведения продукт) през отчетната спрямо базисната или предходна година се дължи само на конкретната промяна на едната факторна променлива (производителността на труда) и каква част - само на конкретната промяна на другата факторна променлива (броя на заетите). Според мен първата логическа грешка на критиците на индексния анализ е, че те подменят промените на факторните показатели с тяхната аналитична връзка и след като предварително в нея са направили съкращения, отпада всякакъв анализ. Това може да бъде показано с един банален пример от елементарната математика за площта на всяка правоъгълна фигура, която зависи от два фактора - дължините на основата a и височината b . При известни стойности на площта $S = ab$ и само на основата a , дължината на другия фактор b се определя чрез отношението $\frac{ab}{a}$. Тогава същата площ може да се изрази и чрез произведението

$\frac{ab}{a}a = ab$, в което няма нищо нелогично или неточно. Промяната на същата

площ или нейната разлика с друга площ могат да бъдат анализирани с двете форми (адитивна и мултипликативна) на факторния анализ чрез промените на a и b или с техните разлики със съответните измерения на другата правоъгълна фигура. Единствен проблем за факторния анализ възниква само ако се извърши съкращаване на a в посочената по-горе формула, в която отпадат двата известни вече фактора a и b , но без тях не може да се прави какъвто и да е анализ нито на промяната на площта, нито на нейната разлика с друга площ. На същото основание може да се обяви за тавтология или псевдозависимост и известното равенство между изминалото разстояние и средната скорост с времето на движение, или $S = \bar{v}t = \frac{S}{t} \times t$. По този начин отпада всякакъв факторен анализ на движението чрез промени или различия в стойностите на неговите характеристики - скорост, време, ускорение и т.н.

Посочената принципна грешка на критиците на индексния анализ е всъщност израз на антиикономическа логика, защото ако се приемат заетите за фактор на производството (едва ли има човек, който да не ги приема за фактор), няма друг начин да се изрази връзката между обема на произведената продукция P и заетите T за една календарна година освен чрез произведението на T с някаква друга величина - например A или $AT = P$, откъде-